

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	25 Medi 2023
TEITL:	FFIOEDD ARFAETHEDIG TRWYDDEDAU TACSIS 2023/24
PWRPAS:	CYMERADWYO FFOEDD ARFAETHEDIG YN DILYN YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

- 1.1 Yng nghyfarfod y Pwyllgor hwn ar y 12fed o Fehefin 2023 fe gofiwch y cafwyd argymhelliad i gynyddu ffioedd trwyddedau tacsis er mwyn sicrhau fod costau sydd ynghlwm a gweinyddiaeth a chydymffurfiaeth y trwyddedau hyn yn cael eu hadennill, yn llawn. Gweler y tabl yn atodiad 1 i'r adroddiad hwn am fanylion llawn y ffioedd arfaethedig.
- 1.2 Mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu ei ffioedd mewn perthynas â Thrwyddedu tacsis (h.y. trwyddedau cerbydau hacni, cerbydau hurio preifat, gweithredwyr hurio preifat a gyrwyr) yn rheolaidd. Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn ôl yn 2013 y byddai ffioedd tacsis yn cael eu hadolygu yn flynyddol.
- 1.2 Mae Adran 53 a 70 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn darparu y caiff y ffioedd eu codi ar lefel ddigonol i dalu costau rhesymol -
- I ganiatáu trwydded gyrrwr ar gyfer cerbyd hacni neu hurio preifat – costau ynghlwm â phrosesu, gweinyddu a rhoddi trwyddedau.
 - I ganiatáu trwydded cerbyd a gweithredwr - costau archwilio, arosfa cerbyd hacni, rhybuddion cyhoeddus, rheoli a goruchwyllo cerbydau ac unrhyw gostau eraill ynghlwm â phrosesu cais.
- 1.3 Mae'r diffyg yn yr incwm a geir am y wahanol drwyddedau tacsis yn amrywio ; yn ddibynnol ar yr ymdrech ychwanegol sydd yn digwydd wrth brosesu ceisiadau a gwirio cydymffurfiaid . Mae'r lefel ffioedd a argymhellir er mwyn adennill costau ar gyfartaledd yn golygu cynnydd o 12%.

2. YMGYNGHORI Â'R DIWYDIANT

- 2.1 Roedd penderfyniad y Pwyllgor hwn ym mis Mehefin i gymeradwyo cynyddu ffioedd trwyddedau tacsis yn ddarostyngedig i ymgynghoriad cyhoeddus llawn yn unol â'r gofynion statudol.
- 2.2 Mae'r diwydiant wedi derbyn llythyr yn amlinellu'r newidiadau yn y ffioedd, a'r rhesymau dros godi'r ffioedd; er mwyn caniatáu digon o gyfle i amlygu unrhyw bryderon am y cynnydd mewn ffioedd (gweler atodiad 2) . Yn unol ag Adran 70 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 mae rhybudd cyhoeddus o newidiadau arfaethedig i ffioedd wedi ymddangos yn y wasg leol ar yr 20fed o Orffennaf 2023. Mae amserlen benodol wedi ei dilyn ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus; ac ni fydd unrhyw newidiadau arfaethedig yn dod i rym hyd nes y bydd unrhyw ymateb i'r ymgynghoriad ffurfiol wedi ei ystyried y gan y Pwyllgor hwn.

- 2.3 Mae'r rhybudd a roddwyd yn y wasg (gweler atodiad 3) yn cynnwys y dyddiad pan fydd y ffioedd yn dod yn weithredol, dim cynt na 28 diwrnod ar ôl dyddiad y rhybudd ar yr amod na cheir gwrthwynebiadau i'r ffioedd. Ni fydd ffioedd newydd yn dod yn weithredol tan y 1af o Hydref 2023; os ceir penderfyniad terfynol i gymeradwyo gan y Pwyllgor hwn.
- 2.4 Roedd y 28 diwrnod yr ymgynghoriad yn dod i ben ar y 18 o Awst; ac fe ellir cadarnhau fod un e bost o wrthwynebiad wedi dod i law. Mae un cwmni tacsï lleol wedi crybwyll mewn e bost (gweler atodiad) pryder oherwydd fod y cynnydd mewn ffioedd yn mynd i wneud pethau yn anodd i gwmnïau ddenu gyrwyr newydd i ymgeisio am drwyddedau gyrru tacsï oherwydd y costau sydd ynghlwm ar broses drwyddedu. Nodir fod prinder tacsï ym Mhwllheli a Phen Llŷn. Mae'r pwynt hefyd yn cael ei wneud fod y diwydiant tacsï yn parhau i geisio adfer eu busnesau yn dilyn y gostyngiad sylweddol a fu mewn incwm yn ystod cyfnodau clo'r Pandemig Covid 19. Mae'r ymatebydd hefyd o'r farn fod costau yr Uned Drwyddedu yn debygol o fod wedi gostwng gan fod llawer o gwmnïau tacsï bellach yn defnyddio'r drefn hunanwasanaeth arlein i gyflwyno ceisiadau.
- 2.5 Mae'r Uned Drwyddedu yn gwerthfawrogi nad ydi yn hawdd annog pobl i fod yn rhedeg cwmnïau Tacsï yng nghefn gwlad; mae llawer o yrwyr newydd yn cael eu denu i weithio yn y diwydiant tacsï mewn lleoliadau llai gweledig megid Caernarfon a Bangor.
- 2.6 Nid yw'r gwasanaeth yn ymwybodol fod tystiolaeth fod llai o yrwyr yn rhoi ceisiadau am drwydded pan mae'r ffioedd yn codi.
- 2.7 Tra fod y gwasanaeth yn derbyn fod y drefn cyflwyno ceisiadau am drwydded tacsï drwy hunanwasanaeth wedi hwyluso trefniadau a chynorthwyo swyddogion i brosesu ceisiadau ynghynt ; dengys adolygiad o gostau'r gwasanaeth nad yw y broses hunanwasanaeth wedi arwain at leihau costau. Mae ymdrech sylweddol a chynyddol yn mynd i wirio cywirdeb y dogfennau a chynnal y gwiriadau hanfodol er mwyn sicrhau fod unigolion yn addas a phriodol i ddal trwydded tacsï ac fod cerbydau yn ddiogel.

ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo yn derfynol y cynnig i godi'r ffioedd yn weithredol o'r 1af o Hydref 2023, i'r lefel a argymhellir ; yn unol â'r drefn a amlinellwyd yn dilyn yr ymgynghoriad cyhoeddus.